

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี
**Factor Affecting Good Governance Management of Local Administrative
Organizations in Udon Thani Province.**

พิกิฏ ศรีชนะ¹, ศิริพงษ์ อรุณเดชาชัย²,
ทรงเกียรติ ล้วนพลแสน³ และ ชุตินา บุตรดีวงศ์⁴
กระทรวงวัฒนธรรม¹, เทศบาลตำบลบ้านแฮด²,
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม³, ห้างหุ้นส่วนจำกัด บุญทรัพย์ 2013⁴

**Pikik Srichana¹,
Siripong Arundachachai², Pramoon Srichana³, Chutipat Bootdeewong⁴**
Ministry of Culture¹, Ban Haet Subdistrict Municipality²,
Maha Sarakham Rajabhat University, Thailand³, Boon-Sub 2013 Partnership Limited⁴
Corresponding Author, E-mail : simmonds.p@rmu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี 2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี และ 3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ ใช้เครื่องมือการวิจัยคือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างการวิจัยประกอบด้วย บุคลากรและเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 181 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 342 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย ตัวแทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 10 คน ใช้การสุ่มแบบเจาะจง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 มีจำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านการวางแผน และ 3. ปัญหาและ

* วันที่รับบทความ: 9 เมษายน 2564; วันที่แก้ไขบทความ 20 เมษายน 2564; วันที่ตอบรับบทความ: 22 เมษายน 2564

อุปสรรคในการบริหารจัดการการตามหลักธรรมาภิบาลที่สำคัญได้แก่ ปัญหาบุคลากร ปัญหาการจัดสรรงบประมาณ ปัญหาผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัญหาเทคโนโลยี และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับประชาชน

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ; หลักธรรมาภิบาล; องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstracts

The objectives of this research were: (1) to study the good governance management of Local Administrative Organizations in Udon-Thani Province. (2) to study factor affecting good governance management of Local Administrative Organizations in Udon-Thani Province and (3) to study problems and obstacles in good governance water management of Local Administrative Organizations in Udon-Thani Province. This research was a mixed method using quantitative and qualitative method. Instruments were questionnaire and interview form. Samples were 181 Sub-District Administrative Organization Operators in Udon-Thani Province, totally 342 samples using stratified random sampling and informants were consisted of 10 representatives of Local Administrative Organizations in Udon-Thani Province using specified sampling. Statistics used data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and multiple linear regression analysis.

Results of this study were found as follow.

1. The good governance management of Local Administrative Organizations in Udon-Thani Province, in overall and in aspects, were found in moderate level. 2. factor affecting good governance management of Local Administrative Organizations in Udon-Thani with statistically significant at .01 level were found in 4 variables ; Administrative factor, Personnel factor, Budget factor and planning factor. 3. Problems and obstacles in good governance water management of Local Administrative Organizations in Udon-Thani Province were consisted of personnel problems, budget allocation problems, problems of administrator , technology problem and problems related to the public.

Keywords: Management; Good Governance; Local Administrative Organizations

บทนำ

ธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นแนวคิดที่ธนาคารโลก (World Bank) ได้เสนอให้แก่กลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนาตั้งแต่ปลายปี ค.ศ. 1989 เนื่องจากเล็งเห็นความไม่ได้มาตรฐานในการบริหารบ้านเมืองของกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา โดยอธิบายความหมายของคำว่า ธรรมาภิบาล ไว้ 3 ลักษณะ คือ 1) โครงสร้างและรูปแบบของระบอบทางการเมือง 2) กระบวนการและ ขั้นตอนที่มีอำนาจในทางการเมืองใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจ และสังคมเพื่อพัฒนาประเทศ และ 3) ความสามารถของที่มีอำนาจในการบริหาร ประเทศในการวางแผนการกำหนดนโยบายและการแปลงแผนและนโยบายไปสู่ การปฏิบัติ ตลอดจนการปรับเปลี่ยนแนวทางการบริหารประเทศ ซึ่งในเวลาต่อมา ธนาคารโลกได้ปรับปรุงแนวทางของธรรมาภิบาล โดยต้องมีหลักการสำคัญ ดังนี้ คือ หลักนิติธรรม (Rule of Law) หลักคุณธรรม (Ethics/ Integrity) หลักความ โปร่งใส (Transparency) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หลักความรับผิดชอบ

(Accountability) และหลักความคุ้มค่า (Value of Money) โดยแนวคิดเรื่อง“ธรรมาภิบาล” มีบทบาทอย่างมากต่อการพัฒนาการบริหารงานของหน่วยงานทั้งภาครัฐและ เอกชน ในประเทศและต่างประเทศ โดยหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนได้มีการปรับเปลี่ยนการบริหาร การดำเนิน โครงการให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทย ภายหลังการกระจายอำนาจให้กับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น การผลักดันให้มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานปรากฏเด่นชัดมาก (Office of the Civil Service Commission, 1999 : 61)

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 ที่ได้เกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ ประเทศไทยได้ตัดสินใจเกี่ยวกับแผนการปรับปรุงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ หรือที่เรียกว่า Structural Adjustment Programs: SAPs หลักการสำคัญ 4 ประการคือ 1) ทำให้ระบบ เศรษฐกิจและการเงินมีเสถียรภาพทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดย ลด การชำระดุลบัญชีเดินสะพัด และดำเนินการให้เศรษฐกิจขยายตัวในอัตรา เหมาะสม 2) สนับสนุนการเปิดเสรี ทางด้านการเงินและการค้าระหว่างประเทศ 3) ผ่อนคลายกฎระเบียบที่เข้มงวดสำหรับธุรกิจบางประเภท ปลดปล่อย ให้อิสระของ ตลาดทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น 4) โอนกิจการที่เป็นของรัฐหรือรัฐ ที่มีส่วนเป็นเจ้าของให้แก่เอกชนเป็นผู้ดำเนินการแทน ทำให้ประเทศไทยได้มีการ ตื่นตัวและให้ความสำคัญต่อการสร้าง หลักธรรมาภิบาลหรือระบบการบริหาร กิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) เพื่อสร้างความ แข็งแกร่ง ให้กับประเทศชาติจะสามารถรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกและภาวะ วิกฤติได้อย่างทัน สถานการณ์สามารถยืนหยัดได้ในเวทีโลก เช่นเดียวกันกับนานา ประเทศ แนวคิดหลักธรรมาภิบาลหรือระบบ การบริหารกิจการบ้านเมืองและ สังคมที่ดีมีการกล่าวถึงเป็นระยะในแวดวงนักวิชาการ ตั้งแต่ช่วงก่อนการใช้ แผน พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 - 2544 อย่างไรก็ตาม แนวคิดดังกล่าวยังไม่ แพร่หลายนัก จนกระทั่งประเทศไทย ต้องประสบปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 ทำให้รัฐบาลไทยหันมา ให้ความสนใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลอย่างจริงจัง โดยพิจารณาเห็นถึงความจำเป็นที่ประเทศชาติต้องมีการ บริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเป็นองค์ประกอบในการบูรณะสังคมและประเทศ เพื่อพลิกฟื้นภาวะ วิกฤติเศรษฐกิจ สร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศเพื่อรองรับกระแสการ เปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้อย่างทันเหตุการณ์ โดยเชื่อว่าหากมีการเร่งสร้างธรรมาภิบาลหรือระบบการบริหาร กิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีในภาคราชการแล้ว จะเป็นกลไกสร้างเสริมความเป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับนับถือ ของประชาชนผู้รับบริการ และจะเป็นกลไกที่มีระบบบริหารที่ดีและชักนำให้ภาคอื่นในสังคมเข้ามามีส่วนร่วม ในการบริหารก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสามารถประเมิณผลงานได้ชัดเจน และทำให้องค์การ ประสบผลสำเร็จได้อย่างแท้จริง (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542, หน้า 17)

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นราชการส่วนท้องถิ่นที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลมีอำนาจหน้าที่ในการ พัฒนาท้องถิ่นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมมีหน้าที่จัดบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ต่อ ประชาชนของตนเอง โดยอย่างยิ่งองค์การบริหารส่วนตำบลอันเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหน่วยที่เล็ก ที่สุดให้ เจริญก้าวหน้าให้แก่ชุมชน ส่งผลให้เศรษฐกิจของชุมชนและประเทศเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วทุกๆ

อย่างไรก็ตามการพัฒนาดังกล่าวแม้จะนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้า ในขณะเดียวกันก็ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา เช่น ความถอยทางด้านคุณธรรมจริยธรรม ความยากจน การคอร์รัปชั่นรับเรื่องร้องเรียนจากประชาชน แล้วไม่เร่งดำเนินการ และรายงานผลให้ทราบตามระยะเวลาที่ระเบียบกำหนด การไม่ปรับปรุงข้อบังคับให้เหมาะสม หนึ่งในหลายสาเหตุ มาจากองค์การบริหารส่วนตำบลบริหารงานโดยขาดหลักธรรมาภิบาล อีกทั้งยังขาดการวิจัยอย่างเป็นระบบเพื่อทำความเข้าใจถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี ตลอดจนสภาพปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี ตลอดจนปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการดังกล่าว

ดังนั้นจากความสำเร็จและปัญหาอุปสรรคดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี เนื่องจากการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลนั้น จำเป็นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากภาครัฐและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบังคับใช้กฎระเบียบ มาตรการเครื่องมือต่าง ๆ ตลอดจนการสร้างองค์การที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ เพื่อนำไปสู่การสร้างนโยบายการบริหารจัดการน้ำที่เหมาะสมกับแต่ละบริบทของพื้นที่ซึ่งแตกต่างกัน (Wijnen, Augaard, Hiller, Ward & Huntjens, 2012 : 19) เพื่อจะนำไปสู่แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานีให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบผสม (Mixed Method) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ บุคลากรและเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 181 แห่ง ซึ่งประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนทั้งสิ้น 181 แห่ง รวมจำนวนบุคลากรและเจ้าหน้าที่ทั้งหมด 3,642 (กรมส่งเสริมการปกครอง, 2564 : 1-2)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ บุคลากรและเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 181 แห่ง ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้สูตรคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973 : 72) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 342 คน และใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำแนกตามสัดส่วนบุคลากรและเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 181 แห่ง จากนั้นทำการสุ่มตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ในแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต่อไป

1.3 กลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ตัวแทนผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี จำนวน 2 คน ตัวแทนผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 2 คน ตัวแทนผู้บริหารเทศบาลนคร/เทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลในจังหวัดอุดรธานี จำนวนแต่ละ 2 คน รวมจำนวน 10 คน โดยใช้เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling)

2. เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัยซึ่งมีรายละเอียดของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

ลักษณะของเครื่องมือ 1. แบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี เป็นแบบปลายเปิด โดยมีค่าความสอดคล้องของข้อคำถามระหว่าง .80-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97

2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มีลักษณะปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง จำนวน 7 ข้อคำถาม

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยมีสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งมีสถิติที่ใช้ประกอบด้วย สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และมีสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ได้แก่ การถดถอยพหุคูณพหุคูณเชิงเส้นตรงแบบกำหนดตัวแปรทั้งหมดเข้าสู่สมการพหุคูณในครั้งเดียว (Multiple Linear Regression Analysis; MLRA : Enter Method) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติของการวิเคราะห์ที่ระดับ .05

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) โดยประกอบบริบท และประมวลผลเข้าด้วยกัน รวมทั้งใช้แนวคิดจากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุนในการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งสามารถแสดงได้ดังแผนภาพที่ 1 ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี โดยรวมสามารถสรุปได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.82$, S.D. = 0.64) ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่ามีความเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{x} = 2.88$, S.D. = 0.59) ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{x} = 2.88$, S.D. = 0.61) ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{x} = 2.87$, S.D. = 0.74) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 2.83$, S.D. = 0.69) ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 2.80$, S.D. = 0.65) และด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{x} = 2.73$, S.D. = 0.76)

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานีโดยรวม สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานีโดยรวม

Model $x_1 - x_7$		Unstandardized		Standardized	t	Sig.
		b	S.E.	β (Beta)		
การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานีโดยรวม	Constant	0.31	0.07	-	4.55	0.00**
	X ₁	0.14	0.03	0.18	4.07	0.00**
	X ₂	0.02	0.05	0.02	0.51	0.60
	X ₃	0.07	0.02	0.13	2.89	0.00**
	X ₄	0.13	0.03	0.20	4.56	0.00**
	X ₅	0.11	0.03	0.12	4.21	0.00**
	X ₆	0.03	0.04	0.03	0.85	0.39**
a. Dependent Variable = $\hat{Y}_{\text{รวม}}$		R = 0.91		$R^2 = 0.84$		$R^2_{\text{Adj.}} = 0.83$

** = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทั้งนี้ จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานีที่นำมาศึกษาทั้ง 6 ตัวแปร มีความสัมพันธ์พหุคูณกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานีโดยรวม ($\hat{Y}$) เท่ากับ .91 ($R = .91$) ซึ่งตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัวแปรรวมกันมีความสัมพันธ์พหุคูณกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานีโดยรวม ($\hat{Y}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง คือร้อยละ 91.00 และสามารถอธิบายการผันแปรหรือการเปลี่ยนแปลงของการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานีโดยรวม ($\hat{Y}$) ได้อย่างถูกต้องร้อยละ 84.00 ($R^2 = .84$) โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการผันแปรกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานีโดยรวม ($\hat{Y}$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 มีจำนวน 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร (X_4 Beta = 0.20) ปัจจัยการวางแผน (X_1 Beta = 0.18) ปัจจัยด้านบุคลากร (X_3 Beta = 0.12) และปัจจัยด้านงบประมาณ (X_5 Beta = 0.13) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า เมื่อปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยการวางแผน ปัจจัยด้านบุคลากร และปัจจัยด้านงบประมาณ (X_4 Beta = 0.20) มีการเปลี่ยนไป 1 หน่วย จะทำให้การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานีโดยรวม ($\hat{Y}$) เปลี่ยนแปลงไป 0.20 หน่วย, 0.18 หน่วย, 0.13 หน่วย และ 0.12 หน่วย ในทิศทางเดียวกันตามลำดับ โดยมีรูปแบบการถดถอยแบบคะแนนดิบ (Unstandardized) และแบบคะแนนมาตรฐาน (Standardized) ดังนี้

$$1) \hat{Y}_{รวม} = 0.31 + (0.14X_1) + (0.11X_5) + (0.13X_4) + (0.07X_3) + (0.03X_6) + 0.02X_2$$

$$2) \hat{Z}_{รวม} = 0.20Z_4 + 0.18Z_1 + 0.13Z_3 + 0.12Z_5 + 0.03Z_6 + 0.02Z_2$$

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี สามารถสรุปได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานีนั้น ประกอบด้วยปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการที่สำคัญ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 สภาพปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี

ประเด็นปัญหาที่สำคัญ	สภาพปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ
1 ปัญหาด้านอำนาจท้องถิ่น	- ปัญหาด้านอำนาจในการบริหารจัดการตนเองและความเป็นอิสระของท้องถิ่น ได้แก่ ปัญหาการได้รับการกระจายอำนาจน้อยเกินไป และปัญหาการได้รับการควบคุมตรวจสอบมากเกินไป - ปัญหาด้านอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ปัญหาการมีอำนาจหน้าที่ไม่เหมาะสมมีความทับซ้อนกันของอำนาจระหว่าง

	ราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ปัญหาความไม่ชัดเจนในการกำหนดอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่น เป็นต้น
2. ปัญหาด้านโครงสร้างท้องถิ่น	ปัญหาด้านโครงสร้างของระบบการบริหารท้องถิ่น เช่น โครงสร้างระบบการบริหารท้องถิ่นไม่ชัดเจนทั้งยังมีส่วนคาบเกี่ยวหรือเหลื่อมทับกับระบบการบริหารประเทศในภาพรวม นอกจากนี้้องค์ประกอบที่สำคัญของโครงสร้างระบบการบริหารท้องถิ่นไม่เหมาะสมและสลับซับซ้อนสูง
3. ปัญหาด้านการบริหารงาน	- ปัญหาด้านนโยบายและแผนการบริหารท้องถิ่นอาทิเช่น ปัญหาการกำหนดนโยบายและแผน การนำนโยบายและแผนไปปฏิบัติการ ควบคุมตรวจสอบ และการประเมินผลการปฏิบัติ เป็นต้น - ปัญหาด้านทรัพยากรบุคคลของท้องถิ่นที่ครอบคลุมปัญหาระบบทรัพยากรบุคคลทั้งในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายปฏิบัติการ เป็นต้น - ปัญหาทางด้านการคลังของท้องถิ่นซึ่งประกอบไปด้วย ปัญหาด้านรายได้และงบประมาณของท้องถิ่นรวมไปถึงความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพในการบริหารทรัพยากรต่างๆ ของท้องถิ่นอีกด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ และประเด็นที่น่าสนใจ แล้วจึงนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. จากผลการวิจัยซึ่งพบว่า การบริหารจัดการหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมอดุธานีโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่ามีความเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านนั้น อภิปรายผลได้ว่า การบริหารจัดการองค์กรมีการกำหนดเป้าหมายเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่เป็นไปตามลักษณะเฉพาะของหน่วยงาน โดยมีการกำหนดแนวทางดำเนินงานที่ชัดเจน และสามารถปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้รองลงมาคือองค์กรมีการถ่ายทอดยุทธศาสตร์และเป้าหมายขององค์กรให้บุคลากรทราบ และองค์กรมีการติดตาม และประเมินผลเพื่อปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติ อีกทั้งองค์กรยังมีการใช้เทคนิค เทคโนโลยี กระบวนการที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับหน่วยงาน รองลงมาคือองค์กรมีการลดขั้นตอนการปฏิบัติให้เสร็จในขั้นตอนเดียว เพื่อความสะดวกรวดเร็ว และประหยัดทรัพยากร และองค์กรมีการบริหารโดยการกำหนดบุคลากรที่เหมาะสมกับภาระงานของหน่วยงานซึ่งมีการบริหารทรัพยากร ต้นทุนและงบประมาณเหมาะสมกับองค์กร ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กัลยาณี ประสมศรี, มณฑา ชาว โพธิ์ และวรวิสา รุณสวย (2555 : 3-4) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการน้ำชลประทานในมุมมองของผู้รับบริการโดยได้อธิบายว่า การให้บริการที่สามารถ

ดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด และสร้างความเชื่อมั่นไว้ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง/ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการมีส่วนได้และผู้มีส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่าง

2. จากผลการวิจัยซึ่งพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี ซึ่งพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจัยด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านการวางแผนนั้น สามารถอภิปรายผลได้ว่า ปัจจัยผู้บริหาร ปัจจัยพนักงานส่วนตำบล ปัจจัยงบประมาณ และปัจจัยการวางแผนนั้นเป็นเพราะวิธีการปรับปรุงคุณภาพให้สำเร็จซึ่งจะนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้นำจะต้องทำให้ความรู้เรื่องคุณภาพ/ปรับปรุงคุณภาพกับทุกคน ประกาศนโยบายคุณภาพจัดระบบงานปรับปรุงคุณภาพให้ชัดเจน มีแผนแม่บทสู่การปฏิบัติจัดระบบการฝึกอบรมส่งเสริมและติดตามผล ให้ความสำคัญกับผู้บริหารระดับรองลงไป อีกทั้งยังต้องบริหารเวลา เสนอผลงาน จัดสรรงบประมาณตามลำดับความสำคัญเร่งด่วน สมควรใจที่จะทำทุกคนได้ประโยชน์ ตลอดจนการประเมินผลและมีการแก้ปัญหาซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการเพื่อดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องการบริหารจัดการองค์กรมีการกำหนดเป้าหมายเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่เป็นไปตามลักษณะเฉพาะของหน่วยงาน โดยมีการกำหนดแนวทางการดำเนินที่ชัดเจนและสามารถปฏิบัติและเกิดผลสัมฤทธิ์ได้
2. ควรมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 เพื่อส่งเสริมการรับรู้ข่าวสารของประชาชน และพัฒนาส่วนราชการให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้การปฏิบัติงาน
3. ผู้บริหารควรปรับปรุงและพัฒนาการมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต
4. ควรมีการวางแผนมีการรายงานผลการประเมินต่อผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง และนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและวางแผนขั้นต่อไป
5. บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีพัฒนาและปรับปรุงการรักษาระเบียบวินัยให้เหมาะสม
6. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการส่งเสริมและพัฒนาการใช้งบประมาณ มีการเปิดเผยตามระเบียบวิธีงบประมาณด้านการวางแผนควรมีการรายงานผลการประเมินต่อผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากผลการวิจัยดังกล่าว เป็นการวิจัยเฉพาะในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ดังนั้นจึงควรมีการขยายการวิจัยไปยังพื้นที่อื่น ๆ ซึ่งมีบริบทใกล้เคียงกัน
2. ควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบถึงระดับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อื่น ๆ ซึ่งมีบริบทใกล้เคียงกันว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2564). *ข้อมูลจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ณ วันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2564*. กรุงเทพมหานคร: กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น.
- กัลยาณีประสมศรี และคณะ. (2555). *ธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการน้ำชลประทานในมุมมองของผู้รับบริการ*. กรุงเทพมหานคร: กลุ่มงานวิเคราะห์นโยบาย กองแผนงานกรมชลประทาน.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2542). *ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542*. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- Office of the Civil Service Commission. (1999). *Office of the Public Service Reform Committee*. Bangkok : The Secretary-General of the Office Office.
- Wijnen, M., Augeard, B., Hiller, B., Ward C. and Huntjens P. (2012). *Managing the Invisible: Understanding and Improving Groundwater Governance*. Washington, DC : The World Bank.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd). New York : Harper and Row.